

Yhtymähallitus, § 288, 14.12.2022
Yhtymävaltuusto, § 35, 19.12.2022

§ 35

Aloite: Nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittaminen ja tarpeen mukaisten palvelujen tarjoaminen

KAIDno-2022-866

Yhtymähallitus, 14.12.2022, § 288

Valmistelijat / lisätiedot:

Ritva Kanervo, Ritva Keravuo, Marja-Liisa Haataja
ritva.kanervo@kainuu.fi, ritva.keravuo@kainuu.fi, marja-liisa.haataja@kainuu.fi
johtajaylilääkäri, vastuualuepäällikkö, ylihoitaja

Liitteet

1 Aloite: Nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittaminen ja tarpeen mukaisten palvelujen tarjoaminen.pdf

Kainuun maakuntavaltuuston kokouksessa 22.12.2021 maakunnallinen nuorisovaltuusto on tehnyt valtuustoaloitteen nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittamisesta ja tarpeen mukaisten palvelujen tarjoamisesta. Kyseinen aloite koskee suoraan palveluja, joiden järjestämisessä ja tuottamisessa Kainuun sote on keskeinen toimija ja siten taho, joka parhaiten voi vastata po. nuorisovaltuuston aloitteen mahdolliseen toteuttamiseen. Aloite on myös aiheeltaan ja ajankohtainen ja kiireellinen. Kainuun liitto esittää, että Kainuun soten yhtymähallitus ottaa käsiteltäväkseen nuorisovaltuuston aloitteen. Toivomme myös, että saamme aikanaan tiedon mahdollisista toimenpiteistä aloitteen pohjalta. Kainuun maakuntahallitus raportoi maakuntavaltuustolle aloitteiden käsittelystä ja toimenpiteistä niiden toimeenpanemiseksi.

Maakunnallinen nuorisovaltuusto esittää että erityisesti matalan kynnyksen palveluja tulee lisätä.

Vastaus aloitteeseen:

Suomessa on tällä hetkellä valtava pula nuoriso ja lastenpsykiatreista. Samoin psykologipula etenkin kunnallisella puolella ja syrjäseudulla on suuri. Miten estetään psykologien siirtyminen pois soten palveluista yksityissektorille? Ostopalveluina kustannukset ovat moninkertaiset.

Nuorten mieleterveysongelmat lisääntyvät koko ajan. Jo pidemmälle ehtineiden ongelmien hoidon ammattilaisista on kova pula. Myös perheiden ongelmat heijastuvat lasten ja nuorten vointiin. Vanhemmille, huoltajille tulisi olla riittävästi tukea ja apua, Kainuussa perheneuvolat toimivat perustasolla perheiden ja lasten tukena. Perheneuvolatoiminnan kehittäminen on osa varhaisen avun palvelujen saatavuutta

lisäävä keino. Myös perheneuvoloissa on krooninen psykologipula. Perheneuvoloiden henkilökuntarakenteen muutoksella palvelut eivät ruuhkautuisi ja jonot kasvaisi. Suomessa on perheneuvoloissa moniammatillisempia kokoonpanoja kuin Kainuussa.

Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen olisivat jo kustannusten kannalta paras keino. Samoin matalakynnyksinen toiminta estäisi ongelmien paisumisen ja kroonistumisen eli olemme aloitteen kanssa samaa mieltä. Toki myös korjaavaa toimintaa tarvitaan enenevässä määrin, mutta on ihan valtakunnallinen haaste, että esim. ym. lääketieteen erikoisaloille ei ole tarpeeksi kouluttautumassa erikoislääkäreitä.

Kainuussa on pitkään ollut lanu- sairaanhoitajatoimintaa ja kouluilla miekkaritoimintaa, samoin koulupsykologit ja kuraattorit toimivat lähellä lapsia eli kouluilla osana kouluyhteisöä. Koulupsykologeja ei myöskään ole riittävästi ostopalveluinakaan. Kalliilla ostopalveluilla ei pystytä korvaamaan kokoaikaista psykologin työpanosta.

Pitää miettiä keinoja miten saadaan koulupsykologeja rekrytoitua lisää ja olisiko vielä muita, jopa uusia innovaatioita miten lapset ja nuoret tulisivat kuulluksi ongelmistaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tämä vaatii toki myös riittäviä taloudellisia resursseja ja asia on nähtävä satsauksena tärkeäksi, koska kustannukset yleensä nousevat kun joudutaan raskaampiin hoitoihin. Kolmannella sektorilla on myös tähän paljon tarjottavaa ja yhteistyötä voisi entisestään lisätä Hyvinvointialueen kanssa. Seurakunnan ja kuntien nuorisotyöllä on tärkeä rooli. Lasten vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmien hoito aikuisten mielenterveys- ja riippuvuuksien palveluissa on myös tärkeää, muistaen nimenomaan lasten ja nuorten näkökulma.

Aloitteessa ehdotetaan mielenterveyskyselyjä.

Laajoissa terveystarkastuksissa myös mielenterveyteen liittyvät asiat kartoitetaan ikätaso huomioiden. Vanhempien jaksamista, päihteidenkäyttöä jne kartoitetaan myös.

1. luokkalaisten vanhemmat vastaavat kysymyksiin lapsestaan: mm. uni, väsymys, mieliala, alakuloisuus, yleinen terveys ja hyvinvointi. Lapsen kanssa keskustellaan samoista asioista tarkastuskäynnillä.

5. luokkalaisilta kartoitetaan itseltään mm. huolet, murheet, pelot, ahdistuneisuus, mieliala, kiusaaminen, perheeseen liittyvät asiat. Vanhemmat vastaavat omat huomionsa lastaan koskien samoihin kysymyksiin.

8. luokkalaisten laajassa tarkastuksessa kartoitettan kattavasti mielenhyvin- ja pahoinvointiin liittyviä asioita. MM jännittäminen, ahdistus, pelot, mieliala, kiusaamiseen, seksuaalisuuteen liittyvät asiat, tulevaisuuden kokeminen jne. Vanhempien huomiot samoista asioista lasta koskien.

Tarvittaessa tehdään syventävä mielialakysely ja matalalla kynnyksellä oman lääkärin kanssa jatketaan ja tehdään yhteistyötä kuraattorin, koulupsykologin, opettajien ja vanhempien kanssa.

Terveydenhoitajat tapaavat vuosittain kaikki lapset ja nuoret, joten he pystyvät tarttumaan asioihin.

Kuraattoreiden kartoittava työ olisi mahdollista, jos resurssit riittävät.

Perustasolle tarvitaan sekä lasten että nuorten mielenterveystyöhön työntekijöitä. Lasten mielenterveystyötä tehdään perheneuvoloissa, mutta kouluille ja perheisiin tarvitaan vahvistusta.

Yhteistyö ja hoitoketjujen toimivuus niin lasten sosiaalityön, mielenterveystyön ja (kuntien) koulujen kanssa on tärkeää. Hankkeita on menossa niin koulujen puolella kuin sotenkin esim. HELLÄ hankkeessa Helposti lähelläsi sekä Kestävän kasvun hanke. Chat palvelua on jo esim. onks tää normaalia, valtakunnallisia puhelin ja chat palveluja on olemassa.

Kouluilla oppisisältöihin voisi lisätä enemmän mielen hyvin - ja pahoinvointiin liittyviä asioita. Kouluilla voisi olla lasten ja nuorten kanssa turvallisia aikuisia esim. Paltamossa on koulukiusaamisen laajuuden noustua esille.

Lisätietoja asiasta antavat johtajaylilääkäri Ritva Kanervo, puh. 040 688 4307 ja kuntayhtymän johtaja Maire Ahopelto, puh. 044 777 3033 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Ehdotus

Esittelijä: Maire Ahopelto, kuntayhtymän johtaja

Yhtymähallitus päättää antaa edellä mainitun selvityksen vastineeksi aloitteen tekijälle.

Yhtymähallitus esittää aloitteeseen annetun vastauksen yhtymävaltuustolle tiedoksi ja että yhtymävaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Kuntayhtymän johtajan muutettu esitys:

Yhtymähallitus päättää antaa edellä mainitun selvityksen vastaukseksi aloitteen tekijälle ja lähettää aloitteen hyvinvointialueelle jatkotoimenpiteitä varten.

Yhtymähallitus esittää aloitteeseen annetun vastauksen yhtymävaltuustolle tiedoksi ja että yhtymävaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Yhtymähallitus:

Hyväksyi.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.

Asiantuntijoina kuultiin ylihoitaja Marja-Liisa Haatajaa ja johtajaylilääkäri Ritva Kanervoa, jotka esittelivät asian §:n 281 jälkeen ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Yhtymävaltuusto, 19.12.2022, § 35

Liitteet

1 Aloite: Nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittaminen ja tarpeen mukaisten palvelujen tarjoaminen.pdf

Päätös

Yhtymävaltuusto merkitsi aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja totesi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Asian esitteli johtajaylilääkäri Ritva Kanervo.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa
24.01.2023

Mirva Elo-Tammelander
pöytäkirjanpitäjä

Tiedoksianto asianosaiselle

Tämä päätös on annettu sähköisesti tiedoksi.

Muutoksenhakukielto

§35

Muutoksenhakukielto

Valmistelua tai täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §.